
Betere bescherming van vluchtelingen en staatlozen in België en wereldwijd Memorandum

Steeds meer mensen zijn gedwongen op de vlucht voor conflicten, geweld of vervolging. Velen onder hen zoeken hun toevlucht in buurlanden, maar de meesten verlaten hun land niet. Van de 70,8 miljoen ontheemden in de wereld bevindt 84% zich in lage- en middeninkomenslanden die vaak zelf al te kampen hebben met hun eigen uitdagingen op vlak van ontwikkeling. In 2018 telde België 23 443 asielzoekers en verleende internationale bescherming aan 10 483 personen.

België speelt een belangrijke rol in de bescherming van vluchtelingen, zowel op zijn grondgebied als in Europa en wereldwijd. Daarom wil het Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR), in het kader van de federale en regionale parlementsverkiezingen van 26 mei 2019, de constructieve dialoog met de autoriteiten, politieke verantwoordelijken en het maatschappelijk middenveld verderzetten en de aandacht vestigen op negen thema's binnen zijn mandaat. Deze thema's kunnen een nuttige bijdrage leveren aan de programma's van de federale, gewestelijke en/of gemeenschapsregeringen, en aan parlementaire initiatieven.

In huidig memorandum worden deze negen thema's nader uitgewerkt en worden aanbevelingen gedaan, die ervoor zorgen dat de situatie van personen die nood hebben aan internationale bescherming, ongeacht of zij verzoeken om internationale bescherming of reeds bescherming genieten, alsmede de situatie van staatlozen, wordt gewaarborgd en/of verbeterd.

In dit memorandum beveelt UNHCR volgende punten aan:

1. Het solidariteitsbeginsel op internationaal en Europees niveau behouden en versterken;
2. Een beschermend en doeltreffend asielsysteem handhaven;
3. De doeltreffendheid van het asielrecht waarborgen in de context van gemengde migratiestromen;
4. Zorgen voor opvangvoorzieningen van hoge kwaliteit die aangepast zijn aan de behoeften van personen die om internationale bescherming verzoeken;
5. Het gebruik van detentie verminderen en het gebruik van alternatieven versterken;
6. De bescherming van niet-begeleide en gescheiden kinderen versterken;
7. Gezinshereniging voor gezinnen die door conflicten gescheiden zijn vergemakkelijken;
8. Integratie van aanvragers en begunstigden van internationale bescherming bevorderen; en
9. De bescherming van staatlozen versterken.

1

Het solidariteitsbeginsel op internationaal en Europees niveau behouden en versterken

België zetelt in 2019 en 2020 als niet-permanent lid in de VN-Veiligheidsraad, maar is daarnaast ook lid en momenteel zelfs vicevoorzitter van het Uitvoerend Comité van het programma van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen (ExCom). Meer dan ooit kan België dan ook een leidende rol spelen in de bescherming van vluchtelingen, in het bijzonder door de uitvoering van het wereldwijde Vluchtelingenpact te ondersteunen, dat tot doel heeft de internationale hulp aan massale vluchtelingenbewegingen en langdurige vluchtelingensituaties te verbeteren, en waarvan de doelstellingen zijn de druk op de gastlanden verlichten, de zelfredzaamheid van vluchtelingen stimuleren, de toegang tot oplossingen in derde landen vergroten, en de levensomstandigheden in de landen van herkomst verbeteren, zodat vluchtelingen veilig en in waardigheid kunnen terugkeren. Dit pact wordt gevolgd door een eerste Global Refugee Forum in december 2019.

België is een solide en trouwe partner van UNHCR, en levert een substantiële bijdrage aan de financiering van meerdere programma's voor personen onder diens mandaat. Ondanks de steun van zijn belangrijkste donoren, heeft UNHCR echter nog steeds te weinig middelen ter beschikking, wat een aanzienlijke invloed heeft op zijn capaciteit om de nodige hulp te bieden. Ook via zijn

ontwikkelingssamenwerkingsbeleid toont België zich solidair met bepaalde asiellanden. Daarnaast ontvangt het vluchtelingen via hervestiging en relocatie. Door dergelijke veilige en legale manieren waarop vluchtelingen Europa kunnen bereiken te voorzien, wordt niet alleen essentiële bescherming en solidariteit geboden, maar kan ook het verlies van mensenlevens, irreguliere bewegingen en mensenhandel voorkomen worden, en wordt de verantwoordelijkheid voor de bescherming en bijstand aan vluchtelingen beter verdeeld.

Momenteel zijn er in Europa minder verzoekers om internationale bescherming dan in het verleden, maar nog steeds sterven er te veel mensen een tragische dood op de Middellandse Zee. Er blijven zich wantoestanden voordoen aan de Europese landsgrenzen en velen die bescherming zoeken, worden de toegang tot het grondgebied en/of asiel ontzegd. De onderhandelingen over de voorstellen van de Europese Commissie om het gemeenschappelijk Europees asielstelsel (GEAS) te hervormen, zijn aan de gang, maar over twee belangrijke voorstellen, namelijk dat over de asielprocedures en de Dublinverordening, hebben de lidstaten nog geen akkoord bereikt. Dit omdat meningen ver uiteenlopen over het soort procedures die nodig zijn en de draagwijdte van de intra-Europese solidariteit.

UNHCR beveelt daarom het volgende aan:

1. **Het wereldwijd Vluchtelingenpact uitvoeren** door samen met partners specifieke verbintenissen en concrete voorstellen te doen op het **Global Refugee Forum van 2019**, bijvoorbeeld door financiële steun te verlenen aan de landen van asiel en de landen van herkomst van vluchtelingen, door hervestigingsmogelijkheden en andere legale toegangskanalen te voorzien, of door goede Belgische praktijken in asiel te delen met eerste landen van asiel;
2. **De doelstelling van 0,7% van het BNP voor ontwikkelingshulp halen** en een **trouwe donor van UNHCR blijven**, en een meerjarige en flexibele visie handhaven, gericht op humanitaire noodsituaties en innovatie;
3. De **veilige en legale manieren om bescherming te vinden** in België uitbreiden, zowel uit humanitaire overwegingen als uit solidariteit, door de hervestigingsprogramma's uit te bouwen en aanvullende toegangswegen te ontwikkelen, met name door middel van gezinshereniging, humanitaire of studentenvisa, en/of programma's met private sponsors; en
4. Een **hervorming van het GEAS** nastreven dat leidt tot een intra-Europees solidariteitsmechanisme en **eerlijke en snelle procedures**, die op hun beurt leiden tot **bescherming** in Europa voor degenen die dit nodig hebben en tot snelle terugkeer in de andere gevallen, waarbij vermeden wordt dat bescherming wordt ingeperkt door een toename van ontvankelijkheidsprocedures.

2 Een beschermend en doeltreffend asielsysteem handhaven

België heeft een solide asielsysteem. Het blijft echter belangrijk om de administraties en rechtsmachten voldoende middelen te geven om een kwaliteitsvolle, korte en efficiënte procedure te garanderen, dat voor een kort verblijf in de opvangfaciliteiten zorgt en, wanneer er geen nood is aan bescherming, een snelle terugkeer naar het land van herkomst mogelijk maakt.¹

Aangezien er bij een asielprocedure zoveel op het spel staat, en ook om tot een doeltreffende procedure te komen, is een snelle toegang tot juridische bijstand van hoge kwaliteit van essentieel belang voor personen die om internationale bescherming verzoeken, om hen te ondersteunen bij het formuleren en opvolgen van hun verzoek, en in het bijzonder wanneer zij vastgehouden worden en met korte termijnen en complexe regelgeving geconfronteerd worden, in een taal die zij vaak niet beheersen. Deze bijstand is des te belangrijk voor niet-begeleide en gescheiden kinderen.

Ten slotte hebben de opeenvolgende wijzigingen van de Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (Vreemdelingenwet)² dit instrument zeer complex gemaakt. Een vereenvoudiging, die rekening houdt met de internationale normen op het gebied van bescherming is nodig.

¹ Voor meer informatie over eerlijke en snelle procedures, zie "UNHCR Discussion Paper Fair and Fast - Accelerated and Simplified Procedures in the European Union", UNHCR 25 juli 2018, beschikbaar op [Refworld](#) in het Engels.

² Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, B.S. 31 december 1980, <http://goo.gl/5BY3an>.

Daarom beveelt UNHCR het volgende aan:

1. Asielorganen en rechtsmachten **voldoende middelen** ter beschikking stellen om een kwaliteitsvolle, korte en efficiënte procedure mogelijk te maken;
2. Zorgen voor een snelle toegang voor verzoekers om internationale bescherming, met inbegrip van niet-begeleide en gescheiden kinderen (ENAS), tot **een juridische bijstand die van hoge kwaliteit en voldoende gefinancierd is**, met bijzondere aandacht voor de methoden voor het aanstellen van een advocaat, in het bijzonder in het geval van detentie;
3. De hervorming van 2016 van de **juridische tweedelijnsbijstand evalueren, en dan vooral de impact ervan op de toegang** tot kwaliteitsvolle juridische bijstand voor verzoekers om internationale bescherming; en
4. **Vereenvoudigen van de Vreemdelingenwet** met inachtnaam van de internationale beschermingsnormen.

3

De doeltreffendheid van het asielrecht waarborgen in de context van gemengde migratiestromen

Gemengde migratiebewegingen hebben zich de laatste jaren duidelijk afgetekend, ook in België. Deze groep mensen omvat ook personen die mogelijk internationale bescherming nodig hebben, maar daar niet om vragen. Daardoor kunnen zij niet genieten van de bescherming die het Verdrag betreffende de status van Vluchtelingen van 1951³ biedt. Deze personen hebben vaak geen andere status en verblijven dus irregulier op het grondgebied. Zoals elke persoon die irregulier op het grondgebied verblijft, kunnen zij worden vastgehouden of zelfs worden uitgezet.

Het is mogelijk dat deze personen van de mogelijkheid om asiel aan te vragen niet geïnformeerd zijn, in een taal die zij begrepen, of dat mensensmokkelaars hen hebben afgeraden of hen hebben verhinderd dit te doen. Sommigen kiezen er ook voor een dergelijk verzoek niet in te dienen uit vrees naar een ander land te worden overgebracht, of omdat zij in een nog ander land asiel wensen aan te vragen, vaak wegens familiebanden, of omdat zij de indruk hebben dat daar betere beschermings- en/of integratiemogelijkheden bestaan.

Op grond van de Dublin III-verordening⁴ kunnen personen die om internationale bescherming verzoeken, niet zomaar kiezen welke staat verantwoordelijk zal zijn voor de behandeling van hun verzoek. Het blijft echter van groot belang dat deze verordening in haar geheel wordt toegepast, en daarbij rekening wordt gehouden met de bijzondere situatie van de aanvrager, en zo mogelijk beroep wordt gedaan op de facultatieve en discretionaire bepalingen van deze verordening.

UNHCR beveelt dan ook het volgende aan:

1. Maatregelen nemen die zorgen voor **een volledige en effectieve toegang tot objectieve informatie en advies** over de beschikbare opties, met inbegrip van een asielaanvraag;
2. Proactief de **toegang tot de asielprocedure** bevorderen, en de rechten en een **waardige en humane behandeling** van alle personen te verdedigen, in het bijzonder door detentie enkel als laatste redmiddel te gebruiken, en door bescherming tegen refoulement te garanderen; en
3. **De Dublin III-verordening in haar geheel toepassen**, met inbegrip van de facultatieve en discretionaire bepalingen ervan, rekening houdend met de bijzondere situatie van de aanvrager.

³ Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, Verdrag betreffende de status van Vluchtelingen, 28 juli 1951, *United Nations Treaty Series*, vol. 189, p. 137, beschikbaar op [Refworld](http://refworld.org) in verschillende talen.

⁴ Verordening (EU) nr 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (herschikking), Pb. L 337, 20 december 2011, <http://goog.gl/agl2Cq>.

4

Zorgen voor opvangvoorzieningen van hoge kwaliteit die aangepast zijn aan de behoeften van personen die om internationale bescherming verzoeken

UNHCR is verheugd over de inspanningen van Fedasil en de opvangpartners om tegemoet te komen aan de instroom van verzoekers om internationale bescherming in 2015 en 2016 en, meer recentelijk, aan de capaciteitsproblemen die zich eind 2018 hebben voorgedaan. Het is belangrijk dat het opvangnetwerk voldoende voorbereid is en de flexibiliteit heeft om zich aan te passen aan de variabele instroom van verzoekers om internationale bescherming. Op die manier zullen deze laatste toegang hebben tot opvang van goede kwaliteit, en wordt tegelijkertijd de financiële en menselijke kost gerationaliseerd en het verlies aan expertise bij herhaaldelijke sluiting en oprichting van opvangcentra beperkt.

UNHCR verwelkomt ook de initiatieven om beter rekening te kunnen houden met de bijzondere noden van personen die om internationale bescherming verzoeken, waaronder de oprichting van een nieuwe initiële opvangstructuur die ervoor zorgt dat personen die om internationale bescherming verzoeken op een betere en vlottere manier naar een structureel opvangcentrum kunnen worden doorverwezen dat aan hun specifieke noden voldoet. De vaststelling van bijzondere noden doorheen het hele opvangtraject blijft echter moeilijk, doordat bepaalde praktijken nog niet systematisch zijn of door een gebrek aan middelen. De grote diversiteit aan verschillende specifieke profielen en noden van verzoekers om internationale bescherming, vereist overigens dat de verscheidenheid aan opvangfaciliteiten, met inbegrip van individuele huisvesting, wordt behouden, om zo telkens passende opvangvoorzieningen te kunnen bieden.

UNHCR beveelt daarom het volgende aan:

1. **Zorgen voor flexibiliteit in het opvangnetwerk** om adequaat te kunnen reageren op variaties in de stroom van personen die om internationale bescherming verzoeken, om hen zo de toegang tot opvang die is aangepast aan hun diverse profielen te garanderen;
2. De duurzaamheid van de **nieuwe initiële opvangstructuur** ondersteunen en periodiek evalueren;
3. **Een globale methodologie tot stand brengen voor een holistische en multidisciplinaire beoordeling** van de bijzondere noden van verzoekers om internationale bescherming gedurende hun verblijf in het opvangnetwerk; en
4. **Adequate financiering voor gespecialiseerde structuren en initiatieven** voorzien om tegemoet te komen aan de uiteenlopende profielen en specifieke noden van verzoekers om internationale bescherming, waarbij de expertise wordt behouden die door het opvangnetwerk opgebouwd is.

5

Het gebruik van detentie verminderen en het gebruik van alternatieven versterken

Hoewel in België de meeste personen die om internationale bescherming verzoeken niet in detentie worden geplaatst en ook niet in detentie kunnen worden gehouden louter op grond van hun verzoek om internationale bescherming, is het zorgwekkend dat personen die aan de grens om internationale bescherming verzoeken, systematisch in detentie worden geplaatst, dat deze maatregel courant gebruikt wordt in het kader van de Dublin III-Verordening en dat in 2018 detentie van kinderen opnieuw werd ingevoerd.

Rekening houdend met de beperking die zij oplegt en conform de internationale normen inzake vluchtelingen en mensenrechten, moet detentie van verzoekers om internationale bescherming worden vermeden en mag detentie slechts als laatste redmiddel worden gebruikt. Hierbij is vrijheid de regel en detentie de uitzondering.⁵ UNHCR betreurt dan ook dat de noodzakelijkheidstoets, de verplichting om minder dwingende maatregelen te overwegen, individueel onderzoek en de beperktheid van de gronden voor detentie niet van toepassing zijn op detentie aan de grens.

⁵ Deze beginselen zijn uiteengezet in "Guidelines on the Applicable Criteria and Standards relating to the Detention of Asylum-Seekers and Alternatives to Detention", UNHCR, 2012, beschikbaar op [Refworld](#) in meerdere talen.

Elk detentiebeslissing moet gebaseerd zijn op individuele omstandigheden, dient noodzakelijk, redelijk en evenredig te zijn aan het nagestreefde legitieme doel, en moet onderworpen worden aan een regelmatige rechterlijke controle. In België is deze controle niet automatisch en heeft deze overigens enkel betrekking op de wettigheid van detentie en niet op de noodzakelijkheid of de evenredigheid ervan.

Het is van belang om het gebruik van alternatieven voor detentie die hun nut hebben bewezen uit te breiden, waarbij op de lange termijn een vaak verwoestende menselijke kost wordt vermeden en tegelijkertijd de aanzienlijke financiële kost van detentie wordt vermindert.

Daarom beveelt UNHCR het volgende aan:

1. **Detentie van gezinnen met kinderen beëindigen** in het kader van de verwijderingsprocedure en het principe dat kinderen niet in detentie geplaatst mogen worden omwille van immigratieredenen in de wet verankeren;
2. De definitie van risico op onderduiken vernauwen en **de gronden voor detentie** van personen die om internationale bescherming verzoeken **beperken** tot diegenen die gedefinieerd zijn in de UNHCR-richtsnoeren over detentie;
3. Zorgen voor een **automatische, snelle en regelmatige rechterlijke toetsing** die zich kan uitspreken over de wettigheid, de noodzakelijkheid en de evenredigheid van elke detentiebeslissing, en die ervoor zorgt dat er geen andere, minder dwingende maatregel voorhanden is en dat detentie een laatste redmiddel is; en
4. De ontwikkeling en uitvoering van **alternatieven voor detentie verderzetten**, er voldoende middelen aan besteden, alsook een regelmatige evaluatie uitvoeren om de bestaande maatregelen te verbeteren;

6

De bescherming van niet-begeleide en gescheiden kinderen versterken

UNHCR verwelkomt de aanzienlijke inspanningen geleverd door alle betrokken actoren na de instroom van niet-begeleide en gescheiden kinderen (NBGK) in 2015 om een passend antwoord te geven op hun situatie, onder meer door het aanwerven van voogden, het versterken van hun opleidingen, het creëren van extra plaatsen in het opvangnetwerk en de structuren voor jeugdzorg en het opzetten van specifieke integratieprojecten. Het huidige beleid alsook de praktijk moeten echter nog worden verbeterd om een doeltreffende bescherming te garanderen voor alle ENAS, die bijzonder kwetsbaar zijn vanwege hun leeftijd, gebrek aan bescherming door hun ouders, hun migratietraject, en de hoge prevalentie van trauma's en/of andere psychosociale problemen.

UNHCR beveelt dan ook het volgende aan:

1. Ervoor zorgen dat alle NBGK, in overeenstemming met het Internationaal Kinderrechtenverdrag⁶, toegang hebben tot de **jeugdhulpdiensten** die een continuïteit in de zorg garandeert aangepast aan de individuele noden, met inbegrip van opvang, psychosociale ondersteuning en onderwijstrajecten;
2. De **identificatiemaatregelen** voor alle NBGK versterken, door de invoering van een identificatiegesprek en door leeftijdstesten slechts als laatste redmiddel te gebruiken;
3. **Het voogdij versterken** door onmiddellijk een voogd aan te stellen, zijn begeleiding aanzienlijk te consolideren en de kwaliteit van de voogdij te harmoniseren;
4. Ervoor zorgen dat de **verblijfsprocedures van NBGK prioritair en adequaat** worden behandeld; en
5. Ervoor zorgen dat het **hoger belang van het kind de doorslaggevende overweging** is bij elke actie en beslissing ten aanzien van een kind en dat de informatie tussen de verschillende actoren op adequate wijze wordt uitgewisseld, met inachtneming van de wetgeving inzake gegevensbescherming, en gebruik maken van een formeel mechanisme, dat de jeugdhulpdiensten betreft, om het hoger belang van het kind vast te stellen alvorens een beslissing wordt genomen die van bijzonder belang is voor het kind, met inbegrip van het bepalen van de duurzame oplossing.

⁶ Verdrag inzake de rechten van het Kind, 20 november 1989, *United Nations Treaty Series*, Vol. 1577, p. 3, beschikbaar op [Refworld](#) in verschillende talen.

7 Gezinshereniging voor gezinnen die door conflicten gescheiden zijn vergemakkelijken

Gezinshereniging is een belangrijke stap om terug tot een normaal leven te komen, vaak essentieel voor een succesvolle integratie. Het is zeer vaak de prioritaire wens van personen die internationale bescherming genieten. Met in gedachte het recht van eenieder op respect voor privé- en gezinsleven, pleit UNHCR voor een soepelere gezinshereniging⁷. Vandaag bestaan echter nog veel obstakels. Zo weerspiegelen gezinsleden die zijn toegelaten voor gezinshereniging niet altijd de feitelijke samenstelling van het gezin. Zij ondervinden ook problemen om zonder begeleiding een visum in het buitenland aan te vragen, soms tegen de kost van lange, dure of zelfs gevaarlijke reizen naar de bevoegde ambassade. Ten slotte vormen ook de economische en sociale voorwaarden voor gezinshereniging alsook de kosten van de procedure belangrijke hinderpalen.

UNHCR beveelt dan ook aan⁸ de gezinshereniging van personen die internationale bescherming genieten te vergemakkelijken:

1. Het **indienen van de visumaanvraag vergemakkelijken**, in het bijzonder wanneer de procedure moeilijk te overkomen obstakels opwerpt, door toe te staan dat personen die internationale bescherming genieten de aanvraag voor gezinshereniging voor hun familieleden in België kunnen indienen, of deze per post, elektronisch of door een gemandateerde derde kan gebeuren;
2. De mogelijkheid tot gezinshereniging uitbreiden naar bepaalde gezinsleden, rekening houdend met de **effectieve samenstelling van de gezinseenheid** en de afhankelijkheidsrelaties, en het bewijs van de gezinsbanden vergemakkelijken;
3. **Personen die internationale bescherming genieten, vrijstellen** van de verplichting om te voldoen aan de voorwaarden inzake stabiele, regelmatige en toereikende bestaansmiddelen, adequate huisvesting en ziektekostenverzekering, ongeacht de datum waarop het verzoek om gezinshereniging wordt ingediend; en
4. **De kosten van de procedure te verlagen**, met name door gezinsleden vrij te stellen van de bijdrage voor het aanvragen van een visum, de kosten van DNA-tests terug te betalen wanneer de familieband bevestigd werd, en de financieringsmogelijkheden uit te breiden.

8 Integratie van aanvragers en begunstigen van internationale bescherming bevorderen

Succesvolle integratie voorkomt situaties van langdurige afhankelijkheid en bevordert een goed samenleven tussen aanvragers en begunstigen van internationale bescherming en de samenleving die hen ontvangt. Dit impliceert een vorm van wederkerigheid tussen beschermde personen en hun gastgemeenschap. Er moeten inspanningen geleverd worden door de aanvragers en begunstigen van internationale bescherming om hun integratie te verbeteren. Voorts is het de verantwoordelijkheid van het gastland om hen de mogelijkheid te geven om van hun grondrechten te genieten, een gastvrije omgeving te creëren en discriminatie en vreemdelingenhaat te bestrijden. Dit vereist investeringen in tijd en middelen van de federale en de regionale entiteiten, de lokale overheden, de privésector en het maatschappelijk middenveld. Hoewel UNHCR de vele initiatieven toejuicht en aanmoedigt, met name op het gebied van het aanleren van de officiële talen, de toegang tot werkgelegenheid en onderwijs, zowel voor volwassenen als voor kinderen, door middel van de versterking van de onthaalklassen voor anderstalige nieuwkomers, blijven er grote uitdagingen bestaan.

⁷ « Summary Conclusions on the Right to Family Life and Family Unity in the Context of Family Reunification of Refugees and Other Persons In Need Of International Protection », UNHCR, 4 december 2017, Expert Roundtable, beschikbaar op [Refworld](#) in het Engels.

⁸ Voor meer informatie, zie "Gezinshereniging van begunstigen van internationale bescherming in België" over de aanbevelingen van UNHCR en Myria in de Belgische context, juni 2018, te vinden op [Myria](#) in het Nederlands.

UNHCR beveelt het volgende aan:

1. **Ondersteunen van de integratietrajecten van begunstigen van internationale bescherming**, rekening houdend met hun beperkingen, met name door te zorgen voor opvang voor jonge kinderen en door de kosten van deze trajecten te vergoeden;
2. **Het vertrek van begunstigen van internationale bescherming uit collectieve opvangstructuren te vergemakkelijken** door de toegang tot fatsoenlijke en betaalbare huisvesting te verbeteren, met name door bijstand te bieden bij het vinden van huisvesting, toegang tot huurwaarborgfondsen, het creëren van sociale huisvesting en steun voor samenwooninitiatieven;
3. **De steun voor lagere en middelbare scholen en leerkrachten versterken**, onder meer via professionele opleidingen voor leerkrachten en psychosociale steun voor kinderen die lijden aan stress en trauma's;
4. **Toegang bieden**, ook aan personen die om internationale bescherming verzoeken, **tot een voldoende aantal hoogwaardige taal- en beroepsopleidingscursussen** en de gelijkwaardigheid van diploma's verder vergemakkelijken;
5. De **toegang tot de arbeidsmarkt** verbeteren door diversiteit in bedrijven aan te moedigen, door ontmoetingen tussen werkgevers en kandidaat-werknemers te bevorderen, door mentorprogramma's te ondersteunen, door mensen opleiden voor knelpuntberoepen, en door trajecten die werk en taalverwerving op het werk combineren te vergemakkelijken; en
6. **Zorgen voor coördinatie tussen de verschillende actoren en bevoegdheidsniveaus** die betrokken zijn bij de integratie van personen die internationale bescherming genieten, alsook staatlozen, met het oog op efficiëntie en samenhang.

9

De bescherming van staatlozen versterken

België heeft onlangs vooruitgang geboekt in de strijd tegen staatloosheid: de wet werd in 2017 gewijzigd om de preventie, de reactie op en de erkenning van staatloosheid te verbeteren. België is overigens in 2014 toegetreden tot het Verdrag tot beperking van staatloosheid van 1961. Er blijven echter belangrijke uitdagingen bestaan⁹, met name het gebrek aan verblijfsvergunningen voor personen die als staatloos werden erkend of die om erkenning verzoeken, of het ontbreken van procedurele waarborgen in het huidige mechanisme voor de vaststelling van staatloosheid.¹⁰

Met het oog op de UNHCR-Conferentie over staatloosheid die in oktober 2019 zal plaatsvinden, halverwege de #I Belong campagne¹¹ over de uitbanning van staatloosheid wereldwijd, beveelt UNHCR het volgende aan:

1. Aan **staatlozen die in België erkend zijn, in principe een verblijfsvergunning** toekennen die hen in staat stelt de rechten te genieten die in het Verdrag van 1954¹² zijn vastgelegd;
2. Aanvragers in principe **een tijdelijke verblijfsvergunning** geven tijdens de procedure tot vaststelling van de staatloosheid;
3. Een mechanisme goedkeuren voor de vaststelling van staatloosheid, met inbegrip van **adequate procedurele waarborgen**.

UNHCR, Regionale vertegenwoordiging voor EU-Zaken
Augustus 2019

⁹ Deze werden vermeld in: "Staatloosheid in België", samenvattend rapport UNHCR – Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding, oktober 2012, verkrijgbaar op [Refworld](#) in het Nederlands.

¹⁰ Deze garanties worden beschreven in: Handbook on the Protection of Stateless Persons, UNHCR, 2014, te vinden op [Refworld](#) in het Frans.
¹¹ <https://www.unhcr.org/ibelong/>

¹² Verdrag betreffende de status van Staatlozen, 28 september 1954, United Nations Treaty Series, Vol. 360, p. 117, beschikbaar op [Refworld](#) in verschillende talen.